

O Igimarasussukovi, který jedl své ženy /Inuitské pověsti očima Árona z Hůrky (1822–1869)/

Přednáška PhDr. Ing. Zdeňka Lyčky, bývalého českého velvyslance v Dánsku

Áron z Hůrky (1822–1869) jako první grónský umělec vylíčil drsné inuitské pověsti ze zorného úhlu původních obyvatel Arktidy, a to jak písemně, tak ilustracemi. Z dánského překladu jeho grónského originálu, který vytvořila doc. Kirsten Thistedová (1957) z Kodaňské univerzity, vznikl český výbor nazvaný *O Igimarasussukovi, který jedl své ženy / Inuitské pověsti očima Árona z Hůrky (1822–1869)*. Knihu vydalo nakladatelství Argo v roce 2016 a do češtiny ji přeložil Zdeněk Lyčka. Z Áronových ilustrací vznikla putovní výstava, která procestovala Grónsko, Německo, Polsko a Česko.

Áron z Hůrky se narodil v rodině ochranovského katechety Kristiána Heinricha v osadě Hůrka (Kangeq) na nejvzdálenějším okraji skupiny ostrůvků poblíž dnešního grónského hlavního města Nuuku. Mladý Áron pokračoval v rodinné tradici; nejprve asistoval otci a posléze se stal pomocným pastorem v misii Nový Ochranov, vzdálené od Hůrky asi 20 kilometrů, což představovalo za klidného počasí pouhých několik hodin jízdy na kajaku. Když roku 1858 dánský královský inspektor pro jižní Grónsko Hinrich Johannes Rink zahájil práci na velkolepém souhrnném díle, ve kterém se pokusil zachytit grónské pověsti v podání desítek místních vypravěčů, stal se Áron jeho hlavním ilustrátorem. Na Rinkovo přání ilustroval rovněž pověsti ze

sbírkou pastora Pedera Kragha, který sloužil ve 20. letech 19. století v severním Grónsku a svou sbírku dal později Rinkovi k dispozici. Áron neustále rozvíjel své všestranné umělecké schopnosti. Prvními kresbami opatřil texty svého otce a také texty bratrance Kristiána, pak se věnoval Rinkově sbírce a souboru P. Kragha, až se nakonec dostal k vlastnímu psaní příběhů, jež ilustroval. Svá vyprávění často končil slovy: „Tak píšou já, Áron“, což inspirovalo Kirsten Thistedovou k názvu dvoudílné knihy inuitských pověstí v grónské a dánské verzi s Áronovými ilustracemi, kterou k 20. výročí grónské samosprávy vydalo v roce 1999 nakladatelství Atuakkiortik. O celkovém rozsahu Áronovy práce neměl nikdo dlouho ani tušení. Teprve když roku 1960 polární badatel a umělec Eigil Knuth publikoval velkou sbírku jeho akvarelů, kterou objevil v kodaňském Národním muzeu, stal se Áron okamžitě vysoce uznávaným

umělcem. Áron nebyl pouze ilustrátor a spisovatel, byl rovněž zručný lovec. Kvůli jízdě na kajaku však býval často nemocný, až se nakazil tuberkulózou, na kterou předčasně ve svých 47 letech zemřel – stejně jako jeho otec.

Informace o přednášejícím (zdenalycka@gmail.com, mob. 776 750 488):

PhDr. Ing. Zdeněk Lyčka (1958) vystudoval systémové inženýrství na Vysoké škole báňské v Ostravě a moderní filologii se specializací dánština-angličtina na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Před sametovou revolucí pracoval jako programátor, v roce 1990 nastoupil na Ministerstvo zahraničních věcí. V letech 1991 až 1996 působil na česko-slovenském (českém) velvyslanectví v Kodani, v letech 1998 až 2002 byl ředitelem Českého centra ve Stockholmu a v letech 2008 až 2013 velvyslancem České republiky v Dánsku. V letech 2014–15 byl ředitelem úseku strategie a rozvoje Českých center a do roku 2016 generálním ředitelem Českých center. Překládá severskou a angloamerickou literaturu a píše autorské texty. Spolu s Violou Somogyi získal tvůrčí odměnu v rámci Ceny Josefa Jungmanna 1998 za překlad Grónských mýtů a pověstí Knuda Rasmussena. V českých, dánských, grónských, švédských a amerických médiích publikoval desítky článků a statí se severskou, kulturní a krajaňskou tematikou. V létě jezdí na mořském kajaku a v zimě na běžkách. Čtrnáctkrát absolvoval Vasův běh ve Švédsku a v roce 2010 Arctic Circle Race v Grónsku. V roce 2011 přešel na lyžích grónský ledovec, v roce 2014 dojel na kajaku z Prahy do Severního moře a v letech 2015–16 splul na kajaku Dunaj od pramene do ústí v Černém moři. V roce 2017 se vydal na kajaku ze severní Moravy na Balt, v roce 2018 splul Rhônu ze švýcarských Alp do Středozevního moře a o rok později skoro celý Rýn. V roce 2022 upádlal více než 900 km po nejdelší polské řece Visle a v roce 2023 doplul po Seině od jejího pramene do Paříže.

